

C-16/24. sz. [Sinalov]ⁱ ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2024. január 11.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Sofiyski gradski sad (Bulgária)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2024. január 11.

Az alap-büntetőeljárás résztvevői:

YR

WV

AN

WY

Az alapeljárás tárgya

A nemzeti bíró és az igazgatási vezetője közötti hatásköri összeütközés az ügyelosztás során a tagállamban alkalmazandó véletlenszerű kiválasztás elvének alkalmazási módját illetően. A bírói függetlenség elvének mint a jogállamiság kifejeződésének tiszteletben tartása, amikor a véletlenszerű ügyelosztás rendszerét úgy értelmezik és alkalmazzák, hogy a nemzeti bíró nem értékelheti önállóan, hogy hatáskörrel rendelkezik-e az igazgatási vezető által ráosztott büntetőügyben történő eljárásra, ami azzal a következménnyel jár, hogy miután ez a bíró az ügyet – az igazgatási vezető hozzájárulása nélkül – hatásköri okokból közvetlenül ugyanazon bíróság egy másik bírójához tette át, és ez a másik bíró az ügyet az abban való eljárás céljából átvette, és – szintén az igazgatási vezető hozzájárulása nélkül – szükségesnek tartotta, hogy az ügyben részt vevő feleket meghallgassa az ügyben való eljárásra vonatkozó hatásköre kérdésében, mindkét nemzeti bíró ellen

ⁱ A jelen ügy neve fiktív. Az nem egyezik az eljárásban részt vevő egyetlen fél valódi nevével sem.

fegyelmi eljárást indítottak az igazságszolgáltatás tekintélyének megsértése és hivatali kötelezettségzegés miatt

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az uniós jog értelmezése az EUMSZ 267. cikk alapján

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Öszeegyeztethető-e az EUSZ 19. cikk [(1)] bekezdés[nek második albekezdés]vel és a Charta 47. cikkével az igazságszolgáltatás elveként a bírák véletlenszerű kiválasztását a büntetőügyben eljáró és döntő bíró meghatározása érdekében előíró nemzeti jogszabály olyan értelmezése, amely szerint azzal kapcsolatos kétségek fennállása esetén, hogy megsértették-e ezt az elvet egy, az igazgatási vezető által már kiosztott ügyben, e kétségeket úgy kell elosztatni,

1. hogy e tekintetben bírósági kérdéstről van szó, és abban az ügyben eljáró bíróság dönt – a felek meghallgatását követően és a fellebbezési eljárásban is –, vagy

2. hogy e tekintetben igazgatási kérdéstről van szó, és kizárólag az igazgatási vezető végezheti el ezt az értékelést,

és ezenkívül az olyan értelmezés, amely szerint abban az esetben, ha az a bíró, akire az ügyet osztották, úgy véli, hogy az említett elv alapján egy másik bírónak kellene eljárnia az ügyben, és az ügyet átteszi e bíróhoz, az ügyet átvevő második bíró pedig úgy dönt, hogy először kontradiktórius eljárásban meghallgatja a feleket, majd önállóan dönt saját hatáskörének kérdésében, e két bíró e tekintetben fegyelmi vétséget követ el, amennyiben magatartásukkal megsértik az igazságszolgáltatás tekintélyét, és megszegik hivatali kötelezettségeiket?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések és ítélezési gyakorlat

Az Európai Unióról szóló szerződés (a továbbiakban: EUSZ), különösen a 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése;

az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta), különösen a 47. cikk;

a szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló, 2008. október 24-i 2008/841/IB tanácsi kerethatározat (HL 2008. L 300., 42. o.);

a tiltott kábítószer-kereskedelem területén a bűncselekmények tényállási elemeire és a büntetésekre vonatkozó minimumszabályok megállapításáról szóló, 2004. október 25-i 2004/757/IB tanácsi kerethatározat (HL 2004. L 335., 8. o.);

2021. július 15-i Bizottság kontra Lengyelország (A bírákra vonatkozó fegyelmi felelősségi rendszer) ítélet, C-791/19, EU:C:2021:596;

2021. április 20-i Repubblica ítélet, C-896/19, EU:C:2021:311;

2019. november 19-i A. K. és társai (A legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsának függetlensége) ítélet, C-585/18, C-624/18 és C-625/18, EU:C:2019:982;

2021. március 2-i A.B. és társai (A legfelsőbb bíróság bíráinak kinevezése – Jogorvoslat) ítélet, C-824/18, EU:C:2021:153;

2019. november 5-i Bizottság kontra Lengyelország (A rendes bíróságok függetlensége) ítélet, C-192/18, EU:C:2019:924;

2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország (A legfelsőbb bíróság függetlensége) ítélet, C-619/18, EU:C:2019:531.

Nemzeti jogszabályi rendelkezések

Nakazatelno-protsesualen kodeks (a büntetőeljárásról szóló törvénykönyv), különösen a 42. cikk (2) bekezdése, a 44. cikk (1) bekezdése és a 258. cikk

Zakon za sadebnata vlast (a bíróságokról szóló törvény, a továbbiakban: ZSV), különösen a 9. cikk (1) bekezdése, a 86. cikk, a 109. cikk, a 307. cikk (2) bekezdése, a 308. cikk, a 327. cikk, valamint a 360b. cikk (1) és (6) bekezdése

A tényállás és az eljárás rövid bemutatása

- 1 2014. október 30. óta büntetőeljárás volt folyamatban a Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság, Bulgária) előtt négy személy ellen adóbűncselekmények elkövetése – a hozzáadottérték-adó (héta) meg nem fizetése – céljából létrehozott bűnszervezetben való részvétel miatt. Az állítólagos bűncselekményekre 2008 januárja és 2012. március 27. között került sor.
- 2 A büntetőügyet Ivo Hinov bíróra osztották az összes bíró közül történt véletlenszerű számítógépes kiválasztás útján. A tárgyalást két ülnök részvételével eljáró tanács folytatta le. Az egyik ülnök 2021-ben bekövetkezett halála miatt és az ítélkező testület megváltoztathatatlanságának elvére figyelemmel Ivo Hinov bíró (a továbbiakban: I. H. bíró) 2021. október 19-én elrendelte a tárgyalás újratekintését.
- 3 2022. július 27-én a Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság) megszűnt, és az ügyet hatásköri okokból a Sofiyski gradski sadhoz (szófia városi bíróság, Bulgária; a továbbiakban: SGS) tették át. I. H. bíró is ezen a bíróságon folytatta pályafutását, ahol jelenleg is bíróként dolgozik.

- 4 2022. augusztus 4-én az SGS (szófiai városi bíróság) büntető kollégiumának igazgatási vezetője alkalmazta az ügyelosztási mechanizmust a bíróság összes bírása közüli véletlenszerű kiválasztás elvének alkalmazásával. A büntetőügyet Hristinka Koleva bíróra (a továbbiakban: H. K. bíró) osztották. Az ügy jogkérdéseinek részletes kifejtése nélkül e bíró 2023. szeptember 27-én megállapította, hogy I. H. bíró rendelkezik hatáskörrel az ügy érdemében való eljárásra. Eljárás céljából ezért az ügyet ez utóbbi bíróhoz tette át.
- 5 2023. október 3-án I. H. bíró bírósági határozatot hozott, amellyel elrendelte, hogy a felek – különösen a véletlenszerű ügyelosztás elvének tiszteletben tartásával kapcsolatos kérdésben történő – meghallgatása céljából nyilvános tárgyalást kell tartani. A felek úgy vélték, hogy H. K. bíró tévesen alkalmazta a jogot, mivel egy bíró nem tehet át egy ügyet eljárás céljából egy másik bíróhoz. A felek véleménye szerint az ügyet a bíróság igazgatási vezetője elé kell utalni, akinek új véletlenszerű kiválasztást kell végeznie az ügyelosztás érdekében.
- 6 2023. november 23-i végzésével I. H. bíró megállapította, hogy a véletlenszerű kiválasztást a jogalkotó az igazságszolgáltatás szervezetének elveként rögzítette, és hogy minden bíróság felülvizsgálhatja saját hatáskörét. Ezért úgy véli, hogy bírósági kérdésről van szó (azaz olyan kérdésről, amelyben – a fellebbezési eljárásban is – a bíróságnak kell döntenie), nem pedig igazgatási kérdésről (azaz nem olyan kérdésről, amelyben az igazgatási vezetőnek kell döntenie).
- 7 Az e bíró határozataival szemben benyújtott fellebbezést követően a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező fellebbviteli bíróság megállapította, hogy kizárólag az igazgatási vezető értékelheti, hogy az eredeti ügyelosztás során tiszteletben tartották-e a véletlenszerű kiválasztás elvét.
- 8 2023. december 22-i határozatával az igazgatási vezető fegyelmi eljárást indított H. K. bíró és I. H. bíró ellen. H. K. bírónak ténybeli szempontból azt róják fel, hogy elmulasztotta az ügyet újraelosztás céljából az igazgatási vezető elé utalni (és ezenkívül nem szüntette meg az eljárást, és nem kérte a kizárását), I. H. bírónak pedig azt róják fel, hogy elfogadta, hogy eljárjon egy olyan ügyben, amelyet nem megfelelően, nem a ZSV követelményeivel összhangban osztottak rá. Jogi szempontból a bírák magatartását „az igazságszolgáltatás tekintélyét sértő, hivatali kötelezettségzegést megvalósító cselekmény[nek]” minősítették.

I. H. bíró és igazgatási vezetőjének főbb érvei

- 9 **I. H. bíró**, akinek tanácsa a Bírósághoz¹ az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet benyújtó kérdést előterjesztő bíróság, úgy véli, hogy azáltal, hogy az SGS (szófiai városi bíróság) elnöke fegyelmi felelősségre vonja, általános bírói hatáskörei

¹ A fordító megjegyzése: A 2024. január 11-i eredeti előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a bíró személyesen nyújtotta be tanácselnöki minőségében. A Bírósághoz 2024. január 17-én benyújtott 2024. január 15-i végzéssel a bíróból és a két ülnökből álló teljes tanács is megerősítette határozatát.

keretében sérül a büntetőügyben való eljárásra vonatkozó hatáskörének szabad értékeléséhez való joga. Véleménye szerint ebben az összefüggésben legalább két lényeges kérdés merül fel. Az első kérdés az, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak el kell-e ismernie, hogy ténylegesen nem rendelkezik hatáskörrel e kérdés eldöntésére, ami azt jelentené, hogy elismeri, hogy kizárólag az igazgatási vezető végezheti el ezt az értékelést. A második kérdés úgy szól, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által a saját hatáskörének értékelése céljából eddig elvégzett cselekmények ténylegesen fegyelmi vétségnek minősültek-e, és ezért tartózkodási okot képeztek-e, mivel az érintett bíró azáltal, hogy bírósági cselekményeket végzett egy adott ügyben, csorbítja az igazságszolgáltatás tekintélyét, és nem járhat el tovább az ügyben.

- 10 A kérdést előterjesztő bíróság röviden ismerteti az ügyelosztás során alkalmazott véletlenszerű kiválasztás elvének jellegét és gyakorlati hatásait. Rámutat arra, hogy az új rendszert azért vezették be, hogy a hagyományosan a bíróság elnökének monopóliumába tartozó ügyelosztás során korlátozzák az önkényt. A véletlenszerű kiválasztásra akkor kerül sor, amikor egy ügyet indítanak a bíróság előtt. Annak két megjelenési formája van. Így a véletlenszerű ügyelosztásra sor kerülhet i. „automatikusan” (a beérkezési sorrendnek megfelelő folyamatos elektronikus ügyelosztás útján); ebben az esetben az ügyet az összes bíró között osztják ki, a jelen esetben az SGS (szófiaiai városi bíróság) büntető kollégiumának. Ez a megközelítés alkalmazandó az ügy első alkalommal történő bíróság elé terjesztése esetében. A véletlenszerű ügyelosztásra ii. „egy adott bíró kiválasztása”, azaz „manuális ügyelosztás” formájában is sor kerülhet. A második megközelítést mindenekelőtt olyan esetekben alkalmazzák, amelyekben az ügyet eredetileg egy adott bíróra osztották, aki aztán egy másik intézményhez (például egy eljárási hiba orvoslása érdekében az ügyészséghez vagy egy általa hatáskörrel rendelkezőnek tekintett másik bírósághoz) tette át azt, majd ugyanaz az ügy ismét visszakerül a bírósághoz. Ebben az esetben az ügyet közvetlenül ugyanarra a bíróra osztják.
- 11 A kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint azonban a nemzeti jog nem határozza meg, hogy ki rendelkezik hatáskörrel annak értékelésére, hogy az igazgatási vezető megfelelően gyakorolta-e a véletlenszerű kiválasztás elvének tiszteletben tartására vonatkozó hatáskörét. Konkrétan arról van szó, hogy az igazgatási vezető helyesen osztotta-e ki az ügyet az első lehetőség szerint az összes bíró között, vagy a második lehetőség szerint, tehát egy adott bíróra kellett volna-e osztania az ügyet. A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy e tekintetben két álláspont képviselhető.
- 12 Az első álláspont szerint az a körülmény, hogy a nemzeti jogalkotó az igazságszolgáltatás szervező elveként határozta meg a véletlenszerű kiválasztást, azt jelenti, hogy az a bírósági eljárás jogszerűségének lényeges elemét képezi. Ezért azt az általános elvet kell alkalmazni, hogy az a bíró, akire az ügyet osztják, értékelheti saját hatáskörét, azt a kérdést is ideértve, hogy az ügyelosztás során tiszteletben tartották-e a véletlenszerű kiválasztás elvét. Ezen álláspont szerint a véletlenszerű ügyelosztás elvének végrehajtására két lépésben kerül sor. Az első

lépésben az igazgatási vezető hajtja végre ezt az elvet, aki az ügyet egy adott bíróra osztja, és ennek során mérlegelési jogkörében a két megjelenési forma egyikét alkalmazza. Erre a felek részvétele nélkül, igazgatási eljárás keretében kerül sor. A második lépésben az a bíró, akire az ügyet osztották, önálló értékelést végez a bírósági eljárás keretében az összes kapcsolódó garanciával – a felek meghallgatásával és a magasabb szintű bíróságok által végzett felülvizsgálattal – együtt.

- 13 A második álláspont abban áll, hogy ezen elv tiszteletben tartásának felülvizsgálata az igazgatási vezető kizárólagos feladata. Ha az a bíró, akire az ügyet osztották, úgy véli, hogy az ügyet tévesen osztották rá, e bírónak először tájékoztatnia kell az igazgatási vezetőt, akinek értékelnie kell, hogy új ügyelosztást kell-e végezni. Ezt az álláspontot képviseli a fellebbviteli bíróság és az SGS (szófiai városi bíróság) igazgatási vezetője, aki a fegyelmi eljárást indította I. H. bíró és H. K. bíró ellen. **Az igazgatási vezető** úgy véli, hogy kizárólag ő végezheti el ezt az értékelést, és H. K. bírónak ezért először elé kellett volna utalnia az ügyet megfelelő indokolással, hogy aztán dönthessen az újraelosztásra vonatkozó hatásköréről. Ennek megfelelően I. H. bírónak, miután átvette az ügyet H. K. bírótól, azt közvetlenül az igazgatási vezető elé kellett volna továbbutalnia, hogy e vezető elvégezze ezt az értékelést, ahelyett, hogy maga döntsön abban a kérdésben, hogy eljárhat-e az ügyben az érintett bíróság igazgatási vezetőjének hozzájárulása nélkül.
- 14 A kérdést előterjesztő bíróság azonban hangsúlyozza, hogy a nemzeti jog alapján nem egyértelmű, hogy az igazgatási vezető irányítási jogkörrel rendelkezik-e a bíróval szemben a bíró ügyben való eljárásra és döntésre vonatkozó hatáskörének egy bizonyos szempontból – a véletlenszerű kiválasztás elvének tiszteletben tartása szempontjából – történő értékelése során.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid bemutatása

- 15 A kérdést előterjesztő bíróság mindenekelőtt rámutat arra, hogy az alapügy tárgyát bünszervezetben való részvétellel és héacsalással vádolt személyek bűnösségének vagy ártatlanságának megállapítása képezi. A bűnösség megállapítása esetén a büntetés mértékét a szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló, 2008. október 24-i 2008/841/IB tanácsi kerethatározattal és a tiltott kábítószer-kereskedelem területén a bűncselekmények tényállási elemeire és a büntetésekre vonatkozó minimumszabályok megállapításáról szóló, 2004. október 25-i 2004/757/IB tanácsi kerethatározattal összhangban kell meghatározni. Mivel az alapügyben a másodlagos jogot kell alkalmazni, az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését és a Charta 47. cikkét is alkalmazni kell. Az alapeljárást az uniós jog értelmében független bíróságnak kell lefolytatnia.
- 16 A kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint e tekintetben elsősorban a bíró ahhoz való jogának gyakorlása során fennálló függetlenségéről van szó, hogy értékelje a valamely ügyben való eljárásra vonatkozó saját hatáskörét (hatáskör a

véletlenszerű kiválasztás elvének alkalmazása szempontjából). Ezért meg kell vizsgálni, hogy sérül-e ez a függetlenség, ha ezt az értékelést kizárólag az érintett bíróság igazgatási vezetője végezheti el, és ha az érintett ítélkező testület azon álláspontját, hogy maga is rendelkezik ilyen hatáskörrel, az igazgatási vezető fegyelmi vétségnek tekinti.

- 17 Ezzel összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy bár a Bíróság véleménye szerint az igazságszolgáltatás szervezete nemzeti jogi kérdés, e szervezetnek azonban biztosítania kell a bírák függetlenségét a jogállamiság mint kiemelkedően fontos érték védelmének garantálása érdekében. Ez vonatkozik a fegyelmi eljárások bírák elleni lefolytatására vonatkozó rendelkezések kialakítására is.
- 18 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy a Bíróság abból indul ki, hogy a bírák függetlensége mint olyan a jogalkotó és a végrehajtó hatalommal szemben érvényesül. A jelen esetben azonban a bíró függetlenségének kérdése a bírónak az igazgatási vezetőhöz fűződő viszonya fényében merül fel, mégpedig csak egy szempontból, nevezetesen a véletlenszerű kiválasztás elve megfelelő alkalmazásának értékelése szempontjából, amelyet az igazgatási vezető már elvégzett.
- 19 Rá kell azonban mutatni arra, hogy az igazgatási vezető feladata az igazságszolgáltatás működtetéséhez szükséges feltételek megteremtése, az érintett ügyben azonban maga nem végez igazságszolgáltatási tevékenységet. Ezért az érintett bíróság elnöke a bírósági rendszer keretében ügyelosztási hatásköreinek gyakorlása során csak végrehajtási hatásköröket gyakorol, bírósági hatásköröket azonban nem. A hatáskörök egyértelműen körül vannak határolva: az igazságszolgáltatási hatásköröket a bíró (az általa tárgyalt ügy vonatkozásában), a végrehajtási hatásköröket pedig az igazgatási vezető (az általa vezetett bíróság vonatkozásában) gyakorolja.
- 20 Ezen túlmenően a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a bíróság függetlenségének egyik eleme a külső tényezők általi befolyásolhatatlanság. Ez a kérdés az alapügyben annyiban merül fel, amennyiben egy külső tényező – az igazgatási vezető – ragaszkodik ahhoz, hogy a véletlenszerű kiválasztás elve alapján kizárólag ő döntheti el, hogy melyik bíró járjon el az ügyben.
- 21 A Bíróság rámutat továbbá arra, hogy a függetlenség követelménye azt feltételezi, hogy a bíróság teljesen autonóm módon gyakorolja feladatkörét anélkül, hogy bárkinek alá lenne rendelve, és anélkül hogy bárhonnán utasításokat kapna, így védett az olyan külső beavatkozással vagy nyomással szemben, amely veszélyeztetheti tagjai határozathozatalának függetlenségét, és határozataikat befolyásolhatja.
- 22 Az alapügyben az igazgatási vezető úgy vélte, hogy a bíró nem végezhet a saját hatáskörével kapcsolatos értékelést, mivel véleménye szerint e kérdésben monopóliummal rendelkezik, és döntése kötelező a bíróra nézve. A kérdést

előterjesztő bíróság véleménye szerint e tekintetben egyfajta külső nyomásról van szó, amennyiben az igazságszolgáltatás egyik elvének alkalmazásával kapcsolatos kérdésről van szó. Az igazgatási vezető azonban külső személynek minősül ezen igazságszolgáltatás szempontjából.

- 23 A kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint a Bíróság jelen ügyre alkalmazott ítélkezési gyakorlatát úgy kell értelmezni, hogy a bírói függetlenség követelménye azon időponttól kezdve érvényesül, amikor egy bírót kijelöltek egy konkrét ügyben való eljárásra és döntésre. Ezen időponttól kezdve a bíró függetlensége értékke válik, ezen időponttól kezdve nem lehet többé nyomás alá helyezni azon határozatok tekintetében, amelyeket az adott ügyben való eljárás és döntés során hoz. Ez a saját hatáskörével kapcsolatos határozatokra is vonatkozik.
- 24 Az alapeljárásban H. K. bírót eredetileg megfelelően megbízta az igazgatási vezető az alapügyben való eljárással. Nem fogadható el az az álláspont, hogy H. K. bíró továbbra is az igazgatási vezető ellenőrzése alatt áll, anélkül, hogy a véletlenszerű ügyelosztás elve alapján maga dönthetne az ügyben való eljárásra és döntésre vonatkozó hatáskörének kérdésében, hanem ehelyett új ügyelosztást kell kérnie az igazgatási vezetőtől. H. K. bíró ahhoz való jogának elismerése esetén ugyanis, hogy önállóan értékelheti az ügyben való eljárásra vonatkozó saját hatáskörét, ez ahhoz való jogának elismerését is jelenti egyben, hogy az ügyet önállóan I. H. bírónak teheti át, amennyiben úgy vélte, hogy ez utóbbi bírónak kell eljárnia az ügyben. Ebből következik, hogy el kell ismerni I. H. bíró ahhoz való jogát, hogy az ügy beérkezését követően maga értékelje, hogy a véletlenszerű kiválasztás elve alapján hatáskörrel rendelkezik-e az ügyben való eljárásra, ideértve azt a jogot is, hogy úgy határozzon, hogy a következtetés levonása előtt meghallgatja a feleket, mégpedig anélkül, hogy ezt a döntést az igazgatási vezetőre bízna.
- 25 Ha viszont az igazgatási vezető álláspontját fogadnánk el, ez ahhoz vezetne, hogy egy adott ügyben eljárni és dönteni hivatott bíró teljes mértékben az igazgatási vezető akaratától függne az eljárásra és döntésre vonatkozó saját hatáskörének egy bizonyos szempontja tekintetében, anélkül, hogy maga is elvégezhetné ezt az értékelést. Ez a kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint végső soron egy olyan bíróságot eredményez, amely – éppen ebben a tekintetben (az ügyben való eljárásra és döntésre vonatkozó hatáskörének értékelése a véletlenszerű kiválasztás elvére tekintettel) – az igazgatási vezetőtől függ.
- 26 A kérdést előterjesztő bíróság vizsgálja továbbá, hogy az I. H. bíró ellen indított fegyelmi eljárás nem kérdőjelezi-e meg az igazságszolgáltatás működésébe és függetlenségébe vetett közbizalmat. Ebben az összefüggésben rá kell mutatni arra, hogy a Bíróság véleménye szerint a bíró elleni fegyelmi eljárás nem szolgálhat a bíró által hozott bírósági határozat tartalma ellenőrzésének eszközeül, és hogy a fegyelmi felelősség rendszerét úgy kell kialakítani, hogy a bíró ne legyen kitéve annak a kockázatnak, hogy fegyelmi felelősségét kizárólag a határozata miatt meg lehessen állapítani.

- 27 A kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint ezek a feltételek az alapügyben nem teljesülnek, amennyiben a H. K. bíró és I. H. bíró elleni fegyelmi eljárások az általuk hozott, írásbeli bírósági határozatok tartalmára vonatkoznak. A tulajdonképpeni cél abban áll, hogy felróják nekik, hogy ez a tartalom nem olyan volt, amilyenek az igazgatási vezető véleménye szerint lennie kellett volna. A bírósági határozat tartalmával kapcsolatos fegyelmi eljárás tekintetében a Bíróság megállapította, hogy a fegyelmi felelősség csak „egészen kivételes esetekben” állapítható meg. E tekintetben „súlyos és teljességgel kimenthetetlen olyan magatartások[ról van szó], amelyek például a nemzeti és az uniós jog szabályainak – amelyek tiszteletben tartásának biztosítása a bírák feladata – szándékos és rosszhiszemű vagy különösen súlyos és kirívó gondatlanságból eredő megsértését, az ügyek önkényes elbírálását vagy az igazságszolgáltatás megtagadását képezik”.
- 28 A kérdést előterjesztő bíróság arra a következtetésre jut, hogy a két bíró azon döntése, hogy értékeli az alapügyben való eljárásra vonatkozó saját hatáskörüket, nem tekinthető ilyen kivételesen súlyos jogszabálysértésnek. Egy vitatott hatáskörgyakorlásról van szó. A két bíró úgy vélte, hogy egy bizonyos hatáskört (a saját hatáskör értékelése a véletlenszerű kiválasztás elvének tiszteletben tartása szempontjából) csak a bíró gyakorolhat, az igazgatási vezető azonban nem. Az igazgatási vezető ezzel szemben nemcsak azt az álláspontot képviselte, hogy kizárólag ő rendelkezik ezzel a hatáskörrel, hanem azt is, hogy a két bíró fegyelmi vétséget követett el, mert vitatták hatáskörét. A kérdést előterjesztő bíróság ezen túlmenően rámutat arra, hogy a két bíró megfelelően megindokolta ezzel kapcsolatos bírósági határozatait. Az igazgatási vezető azonban nem foglalkozott ezzel a körülménnyel, és nem vizsgálta, hogy csupán a jogszabály téves alkalmazásáról volt-e szó. Sokkal inkább arra használja a fegyelmi eljárást, hogy megvédje a véletlenszerű ügyelosztás elve megfelelő alkalmazásának kérdésében fennálló monopóliumát.
- 29 A kérdést előterjesztő bíróság végül hangsúlyozza, hogy a bírói függetlenség követelménye nem öncél, hanem a felek védelemhez való jogát szolgálja, amelynek nyilvánvaló formája a meghallgatáshoz való jog. Az I. H. bíró fegyelmi felelősségét kiváltó cselekmény célja az volt, hogy lehetőséget biztosítson a feleknek az azzal kapcsolatos állásfoglalásra, hogy tiszteletben tartották-e a véletlenszerű kiválasztás elvét az igazgatási vezető általi eredeti ügyelosztás során és az ügynek H. K. bíró által I. H. bíróhoz történő áttétele során. Ezen eljárás révén ugyanis valójában hatékony védelmet biztosítottak a felek számára e kérdés eldöntése során, mivel figyelembe vették véleményüket. Ha viszont e kérdésben az igazgatási vezető hozott volna döntést igazgatási úton, akkor e döntést személyes megítélése alapján és a felek meghallgatása nélkül hozta volna meg.
- 30 Összefoglalva, a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a jelen esetben meg kell vizsgálni, hogy biztosított-e a bírói függetlenség elve mint a jogállamiság kifejeződése. A kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint a polgárok uniós jogból eredő jogainak érvényesülése csak akkor biztosítható, ha azokat független bíróság védi. E függetlenségnek pedig az ügy kiosztásával kell létrejönnie. Ezen

időponttól kezdve a bírónak teljes felelősséget kell vállalnia döntéséért. Hibáit fellebbezési eljárás útján a feleknek vagy – hivatalból – a magasabb szintű bíróságoknak kell kijavítaniuk. Ha az ügy kiosztását követően az igazgatási vezető – akár csak egyetlen szempontból (a jelen esetben a véletlenszerű kiválasztás elve tiszteletben tartásának szempontjából) – ellenőrzést gyakorolhat az ügy felett, nem lehet abból kiindulni, hogy a bíróság teljes mértékben független.

MUNKADOKUMENTUM